

زەھراء لێ ژێر سایێ ژێمی هەشبەردا ... زگاری عومەر

زەھراء کەرپێکی نە مانگان بوو کە باوکی لێم نەمانگێتی بێردوو
هەرجارێک گریابەت دەستی لێ وەشاندوو ، باوکی زەھراء موعتاد و
گیردێتی مادە هەشبەرێکە بێو ، سەرێنجام لەش ولاری زەھراء چیتەر
بەرگێتی لەدان و نووچێ نەگرت و ئێژی پێنج شەم ۲۰ ی نیسانی ۲۰۱۷
گیانی لێ دەست دا . دکتەرێکانی نەخەشخانەکان ؛ لێ شەھادی وەفاتی
ئێم پەپولێی هێچ ئاماژەیەک بە ئێشکەنجە دانی ناکەن و وێک
مردنێکی سێوشتی لێ قەتەمی دەدەن !

دوو هەفتەیەکیش لەمەوبەر ، لەپایتەختی عێراق دوو مناڵی تر لێ
دەخێکی تەندروستی زەر خراپدا گەییەرانە نەخەشخانەو کە ئێمانیش
قوربانی دەستی ئێشکەنجە دانی باوکی موعتادێکیان بوون ،
هەفتەیەکیش لەمەوبەر لێ کوردستان لێ نەخەشخانەییەک مناڵێک گیانی
لێ دەست دا و مناڵێکیتر دەستی بچوکیکیان بەیوو بە هەمی موعتاد
بوونی نەخەشخانەو کارمەندێکەکان (بە بەها بوونی مەرق و گیردە
بوون بە پێنسیی " ئیهمالی ")

ئێژانە ؛ هەواڵێ ئێشکەنجە دانی مانە ، فەقە دان و خەکاندنی کەرپێی
تازە لێ دایک بوو لێ زاخە تا فەو دووبارە دەبەتەو ، لێ
کاردانەوێشدا کەمەگە هەروێکە ئاھاتنێک لێ باشترین حاڵەکاندا
فیدیە ئێشکەنجە دان و ئامارو دەقی رووداوێکەکان لێ فەیس بووک شەر
دەکات و کەمەک وێژدانی ئاسودە دەکا . لێ پرسیارێک دەبە
ئێوەبەت ئێمە لێ چ دەخێک دەژین یان لێ چ عێراقێک بە
(کوردستانیش) دەژین ؟ وەڵامی ئێو پرسیارێ ئاسان نییە ، بە
تایبەتی ئێگەر لێ توانادا نەبەت دەخی مەری و کەمەلایەتی بە
دابەاوی لێ دەخی سیاسی جیا بکەینەو .

زەر لێ سیاسەتمەدارانی عێراق و کوردستان ، پێیان خەش نییە
بگەڕێنێو سەر ئێو دەخانی کە ئێوانی هەنایە سەرحوکم ، ئێوان "
موعتادن " بە دووبارە نووسینەوی مەژووی هاتنەسەرکاریان وێکو
خولی پێشگەدار لێ دروست کردنی دۆنیای عێراق و کوردستانی دۆای
سەدام حوسەن . ئێوان حەز ناکەن کەس بە بیریان بەنەتەو کە جەنگی
کەنداوی دووێم و ئێپەرین ، جەنگی ئێمەریکا و هەزێ ئیمپریالیەکانیتر
لێ ۲۰۰۳ ئێوانی هەنایە سەر دەسەتات ، ئێوی ئێوانی جەگیرکرد لێ
دەسەتاتی سیاسی جەنگێکی پێ لێ تاوانکاری ئیمپریالیستانە بوو کە

تەنیا مەبەستى وئەران كەردنى كەمەگە و سەينەوى ھەموو نوزەيەك بوو لە پەكھاتەي سىستەمى بەبەردنى ووتەت كەبەھەر جەرەك وھەيەك بووبەت لە خەزمەتەي ھاوتەيانى ئەو ناوچەيە بوو، كە مەبەست لەرە كەرتى تەندروستى و بەشەك لە كايە خەزمەتگوزارىەكانى دەوتەت بوو . بەبەم، كام جەنگ ھەبوو ئەمرىكا تيا بەشداربووبەت چ لە وەدانى چ لە دواي تەواو بوونى ئەيندىەكى باشتەر دروست بووبەت ؟ ئەوئەيان با كوردە ناسيەنالىستە پەئ ئەمرىكەكان- يان شيعە پەئ ئەمرىكى و ئەرانىەكان و بەبەم بەبەنەو . بەبەم مادلين ئەلبرايت ۲۰ ساەك لەمەوبەر بە ئەخلاەكى زەرشەفانە و بەبەمى ئەوپرسىارەي داو ؛ كاتەك ئەژنامەنووسەكان لىەان پرسى ئەت چيە لەسەر ئەوئەي لەبەر درەژەي گەمارەي ئابورى ئەژانە ۵۰۰ مەنە لە عەراق دەمەت ؟ ئەو ووتى ؛ ئەو ئەو نەرخەي دەبە بىدەين بە ئەزادى ! بەبەم ، خە ئەو تاقە كەس نيە گوفتارو ئەفتارى ھەبوو لە سەر ژيانى مەنەانى عەراق !

بە پەي ھەندە سەرچاوەي مەديا و چاودەرە ئابورى و سىاسيەكان ، دوو ساەك لەمەوبەر لەبەكانى ئەران لە نەو پەرلەمانى عەراقى فشارى زەريان ھەنا بە دەركەردنى بەيارەك لە پەرلەمانى عەراق، بەناو بە " بەرژەوئەندى " مەنەانى عەراق بە بەخشيە پەرەيەكى مانگانە بە مەنەانى قەناغە سەرەتايى . ئەم فشارە ھاوكت بوو لەگەئە جەبەجە كەردنى سەفەيەكى تەرى داينى كەردنى خواردەمەنى مەنەان (چيس و كەك و نوقە) لەلايەن كەمپانىكانى ئەران بە قوتابخانەكانى قەناغە سەرەتايى لە خوارو ناوئەراستى عەراق ئەم سەفەيە سودى بە ئەژمارى دەخستە گەرفانى مەفتەخەرانى ھەردوولا لەسەر حيساب كەردنى مەنە تەنیا وەكو بەكاربەرەو بەرخەرەك نەك وەكو بە تواناتەرين تەوژى كەمەگە كە پەويستى بە كەمەكى خەزان و بەرپرسىارەي تە دەوتەت !

لە ساەي ۲۰۱۶ ھەر سەبەرە دەست ئەيشتووكانى ئەران لە عەراق بە ناوى ئەين و پارەزگارى لە پاكى كەمەگە لە ئەگەي ياساوە ويستيان مەي نەشى و مەي فرەشتەن لە عەراق قەدەغە بكەن . بەبەم ، مەديا و ئەي گەشتى لە عەراق دەريخست كە ئەوانەي بە دواي ئەم ھەوئەو بوون برىتى بوون لەوانەي كە راي گەشتى بەو تەوانبەرى دەكەردن كە ئەكخەرى بازەرگانى مادەھەشەرەكانن لە نەوان عەراق و ئەران !

بەبەو بەرى پەليسى بەسەر (عبدالكریم المياحي) لە لەدوانەكى بە سايتى المەنيتەر، بە درشتى دەتەو سەر ئەم باسەو ئەو دەتە : -
(ئەمە لە تەواناماندا نيە ئەو كەسە گەنگانە دەستگەربكەين كە لەپەناي مافىاكانى ترافىكى مادەھەشەرەكانن لە نەوان عەراق و

ئەيران ، ئەمە تەنیا دەتوانىن كەسك بگرىن كە بەكارهەنەنى مادە
هەشەبەرەكانى لەسەرساغ بووبەتتەو،يان هەندە كەسى نەو نەگىرو دەتوان
بگرىن كە فرەشيارە يان دەيگەندەتە دەستى كرىارە سادەكان. لە بارەى
فراوان بوونى ئەم دياردەيش بەتەو بەرى پەلىسى بەسەر دەتوان
بەكارهەندەران بە بەراوردى سەى ۲۰۱۶ لە گەى سەى ۲۰۱۵ دەبينين
تەتەكە لە (۳۰.۰ %) زىادى كەدو، ئەمە لە سەى ۲۰۱۵ دا (۲۶۱)
كەسى بەكارهەندەرمان دەستگىر كەد ، بەتەم ئەو ژمارەى تەنیا لە
هەشت مانگى يەكەمى سەى ۲۰۱۶ فەى بە (۷۸۰) كەس !)

هەر لە پەيوەند بە گەشەى ئەم بزنسە لە بەسەر تەتەنامەى (the
guardian) ى بەريتەنى لە ۱۶ ئابى ۲۰۱۶ ئاپرەتەكەى
تەروتەسەلى لەمبارەيو بەواو كەدەو ، كە لەم ئاپرەتە قسەى يەكەك
لە قاچاغچەكانى مادە هەشەبەرەكان زەر جەگەى سەرنجە كا تەك دەلەت
“ئەستا كەس قاچاغچەتى نەوت ناكە ، ئەستا كرىستال (جەكە لەمادەى
هەشەبەرە) نەوتى تازەى ” . لە بەسەر ، لەو شارەى زەهراەى نەمانگى
بە دەستى باوكەكى كرىستال كەش كوژرا ، زەربەى بەكارهەندەران
وموعدادەكان بریتين لەگەنجان و پىاوانى تەمەن نەوان ۱۸ بە ۴۵
سەى ، كە بریتين لە بەكارو دانىشتووى گەرەكە هەزارنەشينەكان .
لە بەسەر مەى قەدەغەى ، ئەم قەدەغە كەدەنە نرخەكەى گران كەدو ،
لە بەرامبەردا يەك گرام كرىستال نرخەكەى ۲۰ هەزار دىنارى عەراقى
كە بە ماوەى تەتەكى تەواو بە هەشەسەرخەشت دەكە .

ئەم تراژىدىا مەريە لە ئەستەى عەراقدا دەگوژەرە ، بەر لەهەموو
شتەك بەروبوم و ديارى شەتە يەك لە دواى يەكەكان كە بەناوى هەنەنى
(ديموكراسى) قەسەخانەى كە هەميشەيان لە عەراق جەگىر كەدەك
قەسەبەكان جارەك جەرج بەش و بەلەرە ، جارەك عەمامە لەسەرەكى
ئەينى كە دەيوە كەمەگە بەگەندەو بە قازانجى تەياك ، جارەكيان
قات لە بەرەكى حوكمەانى كوردە كە دەيوە كەرتى گەشتى تەندروستى
هەراج و هەرزەن بەكات شەقەكە لە ئەندەى هەموان بەدات بە تەيبەتى
دايەكان ومناەنى كەم دەرامەت .

ئەم قەسەخانەى زەر دەتەتەرە بە ژيان و تەندروستى ئەندەى منە
لەم ووەتە لە چاوە بە تەمەنەكان ؛ كەخراوى يونەسەف لە ۱۱ ئۆ
منەمان لەم سەدا ووتى (۵.۳) مليەن منە لە سەرتاپاى عەراق لە
زەربەى مافە سەر تەيبەكانيان بە بەشكراوان . ئەم ژمارەى كە
ئاوەى لەدەتەو ؟

بە دەنيایى هەچ حوكمرانەكى عەراق بە كوردستانىشەو ئاوەى لە
ناداتەو ، قەناغەى دواى ۲۰۰۳ بریتى لە جەندەمىتەدەك و ئەجەندەى

نامر ڦان و ما نیف ستی سودپ رستی ترسناک ک کورت د ب ټ و ل :-
چیت پ د کر بکا ب قازانچ ب تا ټانی . چیت پ د کر بکا ب ب
بها کردنی زیاتری ژیان و مر ڦ و روبرو ئاسمان . ئو ئاودیو ک .
گورچیل بک و بفر ش . م عاشی خ ټ و س رچاوی بژویان بدز .
د رمانی خراپ به ټ و چاوی ن خ شانی پ کو ټر بک . م ی ق د غ بک
و کریستا به ټ . پ پول ی کی ئ شک ټ نج دراوی ن مانگی ش هادی
و فات ټ کی ټ زویر بک ن بادا دیاردی تلیاک و کریستال ک ش پ
تاو نیار بکر . ټ م کی فول ه شب ټر دام زر ټ ، د ست کی ل س ټر
ئایدی ل ژیاکانی ناسی نالیزم و دین و گ و جانندن ب ، د ست کی ل س ټر
د ر قی ئیمپریالیان ی ئ لبرایت ب !